

Het AERA-congres 1976

De American Educational Research Association (AERA) is de Amerikaanse beroepsvereniging van onderzoekers van het onderwijs en valt qua doelstelling en opzet enigszins te vergelijken met de Nederlandse Vereniging voor Onderwijsresearch. De AERA, onderverdeeld in een 8-tal 'divisions' en meer dan 45 'special interest groups', telt maar liefst 12.000 leden, waaronder een toenemend aantal Europeanen en heeft grote invloed op de richting waarin de onderwijsresearch zich ontwikkelt. De AERA verzorgt de uitgave van een aantal tijdschriften zoals haar lijfblad de *Educational Researcher*, de *Review of Educational Research*, de *American Educational Research Journal* en steunt daarnaast andere publikaties. Verder houdt de AERA zich onder andere bezig met arbeidsbemiddeling voor jonge academici, de organisatie van workshops en postdoctorale trainingen. Het organiseren van het jaarlijks congres vormt echter een van de belangrijkste activiteiten. Een week nadat in Groningen voor de derde keer de Onderwijsresearchdagen waren gehouden¹⁾ organiseerde de AERA van 19 tot 23 april in San Francisco haar zestigste 'Annual Meeting'. Door een subsidie van de SVO werd ik in de gelegenheid gesteld om dit congres bij te wonen en er een voordracht te houden.²⁾

Kreeg men als bezoeker van de ORD '76 soms het gevoel in een eervolle winkel rond te lopen, het AERA-congres doet denken aan een gigantisch warenhuis. Zo waren er meer dan 5000 geregistreerde deelnemers (ORD: 600), die gedurende vier dagen een keuze konden maken uit een programma dat ruim 400 sessies omvatte. Het aantal deelnemers vormde overigens een recordaantal voor de Annual Meetings. De sessies werden gehouden in twee hotelkolossen San Francisco Hilton en Sir Francis, hetgeen allerminst bijdroeg tot een knusse sfeer. De sessies waren samengesteld uit een aanbod van meer dan 2000 papervoorstellen (ORD: 64), terwijl daarnaast ook vooraanstaande onderzoekers werden uitgenodigd om lezingen te houden. De toelatingspercentages van de papervoorstellen zijn de laatste jaren steeds scherper gedaald: 87 % in 1971, 64 % in 1972, 60 % in 1973, 58 % in 1974, 52 % in 1975 en in 1976 nog maar 42 %. (ORD: 77 %). De selectie van de papervoorstellen vindt gedecentraliseerd plaats door de 'divisions' en 'special interest groups', die hun eigen beoordelaars aanwijzen. De deelnemers ontvingen ruim twee maanden voor het congres een programma en enkele weken voor de start van het congres een overzichtelijk

samengesteld boek met abstracts van alle symposia en papers. Er vindt verder geen verspreiding in de vorm van een congresboek plaats, maar alle papers worden op microfiche in het Educational Resources Information Center (ERIC) opgeslagen, terwijl het onder Amerikaanse onderzoekers een ingeburgerde gewoonte is om kopieën van papers bij elkaar aan te vragen.

Tijdens het AERA-congres worden verschillende werkvormen gebruikt zoals de 'ronde-tafel-sessie', het 'conversatie-uur', de 'kritiek-sessie', de 'mini-cursus' en de 'voor- en nasessies'. De ronde-tafel-sessie is een werkvorm waarbij de onderzoeker gedurende 1½ uur met 5 tot 15 man over zijn onderzoek discussieert. Deze werkvorm werd in het algemeen erg gewaardeerd, omdat het een diepgaander discussie mogelijk maakt en er naar aanleiding van gemeenschappelijke problemen vaak persoonlijke contacten tussen onderzoekers uit voortvloeien. Een zeer Amerikaans aandoende werkvorm is het conversatie-uur. Hierbij kan men de gelegenheid te baat nemen om coryfeen van de Amerikaanse onderwijsresearch (o.a. Campbell, Glass, Popham en Scriven) persoonlijk vragen te stellen. Men dient voor zo'n bijeenkomst van te voren in te schrijven en krijgt dan met hooguit een dertigtal anderen de gelegenheid om gedurende een uur de meest uiteenlopende vragen af te vuren. Deze vragen worden doorgaans met veel flair beantwoord. Ook voor de minicursus is slechts beperkte inschrijving mogelijk en moet bovendien een extra bedrag (\$ 5,-) betaald worden. In een minicursus wordt getracht om de deelnemers in vier uur een aantal specifieke vaardigheden bij te brengen. Zo waren er o.a. minicursussen over 'Utilizing the ERIC system', 'Criterion Referenced Observational Measurement in the Classroom', 'Ethnographic Research in the Study of Education' en 'Multivariate Analysis of Non Orthogonal Designs'. Na de voordracht van een drietal papers wordt er bij de kritiek-sessies door een deskundig kritikus met enige faam op het betreffende terrein kritiek geleverd. Deze kritiek was meestal niet mals en was zowel voor de auteurs als voor de zaal erg leerzaam. De voor- en nasessies van het AERA-congres bestaan uit twee- of driedaagse trainingscursussen, waarvoor men 60 tot 90 dollar dient te betalen en die gericht zijn op de bijscholing van onderzoekers. Er waren o.a. cursussen van Wright over het Raschmodel, Bank over formatieve evaluatie, Scriven over evaluatie en Lutz over antropologische veldmethoden. Een curieuze zaak is

de jaarlijkse uitreiking van de 'AERA-Awards'. Op een druk bezochte bijeenkomst werden verschillende prijzen toegekend aan onderzoekers, die zich op een of andere wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor de Amerikaanse onderwijsresearch, (d.m.v. een voortreffelijk artikel, een goed opgezet onderzoek e.d.). De belangrijkste prijs, de 'AERA-Award for Distinguished Contributions to Educational Research' ging dit jaar naar Robert Glaser, hoogleeraar aan de Universiteit van Pittsburgh, die met deze erkenning zeer verguld leek te zijn. Verder kon men tijdens het congres een marktpresentatie bezoeken. Hier hadden uitgeverij stands ingericht, kon men kennis maken met het ERIC-systeem en waren er stands van het National Institute of Education en Educational Testing Service.

Van de vorm nu naar de inhoud van het congres. Het spreekt vanzelf dat men als deelnemer aan een zo'n massaal opgezette wetenschappelijke markt selectief te werk moet gaan om niet door de informatie overspoeld te geraken. Wil men echter een indruk krijgen van de onderwerpen die op het congres centraal stonden dan biedt de 'subject index' van het boek met abstracts enig houvast. Door te turven hoeveel sessies gewijd waren aan bepaalde onderwerpen ontstaat het volgende beeld. Niet minder dan 33 sessies werden gewijd aan evaluatie, terwijl curriculumonderzoek en -ontwikkeling met 21 sessies eveneens veel aandacht genoten. Het gedrag en de opleiding van onderwijzers vormen in de Verenigde Staten belangrijke objecten van onderzoek (resp. 16 en 14 sessies), evenals de 'klassieke' onderwerpen leren (20) en meten (19). Aan innovatie en veranderingen van het onderwijs werden 15 sessies gewijd, terwijl het onderwijsbeleid evenals in Nederland een snel opgekomen topic is (19). Meer in de middenmoot zien we onderwerpen als counseling (10), accountability (7), CAI (6), organisatie van de school (8), terwijl affectief onderwijs (7) meer aandacht kreeg dan wiskunde (4). Ook onder aan de lijst vallen enkele dingen op. Aan 'equality and educational opportunity' werden in totaal slechts twee sessies gewijd. Doelstellingenonderzoek (3) werd veelal in samenhang met curriculumontwikkeling en evaluatie behandeld. Baysiaanse statistiek, dat in Nederland de laatste jaren nogal wat aandacht heeft gehad, kreeg slechts één sessie, terwijl aan het Raschmodel, dat in de Verenigde Staten sterk in opkomst is, 3 sessies werden gewijd. Opmerkelijk is tenslotte dat aan het volwassenonderwijs op het AERA-congres zo goed als geen aandacht werd besteed.

Naast een verscheidenheid van onderwerpen was er een verscheidenheid van wetenschapsopvattingen op het AERA-congres te bespeuren. Humanistische, fenomenologische, psycho-analytische, ecologische, metafysische en meta-analytische, gezichtspunten ontbraken niet. Meer duidelijkheid bracht dit niet, maar een en ander lijkt indicatief voor het feit dat men in de Amerikaanse onderwijsresearch zoekt naar nieuwe paradigma's. Een greep uit de titels van een aantal lezingen zal dit illustreren. The Ecology of Education, Alternative perspectives on Socialization in School, Ethical and Methodological Issues in Field Work, The Contribution of modern Psycho-analytic Theory to Education, Psycho-history of Education, Crea-

tivity, where is it going? On the need for a new paradigm for assessing competence, enzovoort . . .

Ook voor wat betreft evaluatie en curriculumonderzoek, waar mijn persoonlijke belangstelling op was gericht, kon men een dergelijke verscheidenheid constateren. Met name op het terrein van evaluatie-onderzoek wordt door een aantal mensen als Eisner en Stake naar nieuwe wegen gezocht. Niet zozeer als alternatief, maar veeleer als aanvulling op de meer conventionele aanpak. Zij trachten daarbij gebruik te maken van verworvenheden op gebieden als de micro-etnografie, de antropologie, de kunstkratiek e.d. Hoewel er in deze richting wel aanzetten tot onderzoek zijn gedaan (Vallance, Mc.Donald, Stake e.a.) bevinden de meeste voorgestelde 'modellen' zoals 'Aesthetic Criticism' (Eisner), 'illuminative evaluation' (Mc.Donald) en 'Responsive Evaluation' (Stake) zich nog in het stadium van conceptualisaties. Het lijkt echter de moeite waard deze ontwikkelingen goed te volgen. Wellicht leveren ze bruikbare strategieën op voor de Nederlandse evaluatoren, die tot taak krijgen onderwijskundige experimenten te evalueren.

Voor mijzelf was het bezoeken van het AERA-congres een boeiende en leerzame ervaring³). Allereerst was het interessant om een vergelijking te maken met de Nederlandse Onderwijsresearchdagen. Een opvallend verschil is de veel betere presentatie van onderzoek door de Amerikaanse onderzoekers in vergelijking met hun Nederlandse vakgenoten. Verder was het nuttig om geconfronteerd te worden met de recente ontwikkelingen in de Amerikaanse onderwijsresearch, die ons via de normale publikatiekanalen gewoonlijk veel later bereiken. Tenslotte was het niet alleen leuk om een aantal bekende coryfeeën eens in levende lijve te aanschouwen en met sommige van hen van gedachten te wisselen, maar gaven juist de gesprekken met de 'modale' Amerikaanse onderzoeker veel inzicht in de (vaak gemeenschappelijke) problemen die zich kunnen voordoen bij onderzoek van het onderwijs.

Gezien de massale belangstelling voldoet het AERA-congres ook bij de Amerikaanse onderzoekers aan een behoefte. Dat wil echter niet zeggen dat het congres niet voor verbeteringen vatbaar is. Ondanks de strenge toelatingscriteria werd er in de wandelgangen evenals in het Academiegebouw in Groningen nogal eens geklaagd over de kwaliteit van het gebodene. Men wil in de toekomst de trainingsmogelijkheden van onderzoekers uitbreiden. Verder wil men het congres gebruiken voor het verbeteren van de communicatie met de onderwijspraktijk door b.v. 'state-of-the-art' -presentaties te geven met betrekking tot bepaalde onderzoeksthema's.

Het AERA-congres 1977 zal van 4 tot 8 april gehouden worden in New York.

Max van der Kamp

Noten

1. Vgl. de kroniek van H. Franssen over de Onderwijsresearchdagen 1976 in *Pedagogische Studiën*, 53 no. 5, 1976, 175-176

2. Kamp, M. van der en L. J. Th. van der Kamp, *Evaluation of Educational Research in the Netherlands*. Paper presented at the 1976 AERA Annual Meeting, San Francisco (opgenomen in ERIC)
3. Een uitvoeriger rapport is op aanvraag verkrijgbaar bij het Kohnstamm Instituut, Keizersgracht 119, Amsterdam